

ПРОТОКОЛ

№ 162

София, 14.09.2018 година

Днес, 14.09.2018 г. от 10:13 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Георги Златев, Евгения Харитонова и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха Е. Маринова – директор на дирекция „Правна“, А. Иванова - директор на дирекция „Природен газ“, Р. Тахир – началник на отдел „Цени, лицензии и пазари – природен газ“ и експерти на КЕВР.

Председателят установи, че няма възражения по проекта за дневен ред и няма други предложения, както и няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад № Е-Дк-770 от 11.09.2018 относно заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г., подадено от „Булгаргаз“ ЕАД за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа.

Работна група: Агапина Иванова, Елена Маринова, Ремзия Тахир, Веселин Тодоров, Грета Дечева, Диана Николкова, Сирма Денчева, Любослава Джоргова Ваня Василева, Емилия Тренева

2. Проект на решение относно: утвърждаване на „Булгартрансгаз“ ЕАД на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018-30.09.2019 г.

Работна група: Агапина Иванова, Елена Маринова, Ремзия Тахир, Грета Дечева, Михаела Андреева, Веселин Тодоров, Сирма Денчева, Любослава Джоргова, Ваня Василева

По т.1. Комисията разгледа доклад относно заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г., подадено от „Булгаргаз“ ЕАД за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа.

Административното производство е образувано по подадено в Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г. от „Булгаргаз“ ЕАД, съдържащо искане за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик ще продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, включително компонента за компенсиране на разходи, произтичащи от наложени задължения към обществото на основание чл. 11а, ал. 2 от Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ (НРЦПГ, Наредбата) и компонента на основание чл. 17, ал. 6 от НРЦПГ. „Булгаргаз“ ЕАД е посочило, че в заявлението и приложенията към него се съдържа чувствителна търговска информация. В тази връзка, заявителят е предоставил и неуповителен вариант на заявлението и приложения към него, заведено с вх. № Е-15-20-32#1 от 10.09.2018 г.

За разглеждане и анализ на подаденото заявление е сформирана работна група със Заповед № З-Е-122 от 10.09.2018 г. на председателя на КЕВР.

След разглеждане на данните и документите по заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г., се установи следното:

Съгласно чл. 30, ал. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ), цените на природния газ не подлежат на регулиране при установяване от КЕВР наличието на конкуренция, която създава предпоставки за свободно договаряне на цените при пазарни условия. Към момента, на пазара на природен газ не са налице фактически предпоставки за формиране на конкурентна среда, поради което Комисията следва да регулира цената, по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители и клиенти, присъединени към газопреносната мрежа.

С Решение № Ц-8 от 29.06.2018 г. КЕВР е утвърдила за III тримесечие на 2018 г. на обществения доставчик цена, по която продава природен газ на крайните снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа в размер на 400,95 лв./1000 нм³ или 37,79 лв./MWh (без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС).

„Булгаргаз“ ЕАД е предложило за IV тримесечие на 2018 г. да бъде утвърдена цена, по която общественият доставчик ще продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, в размер на 456,65 лв./1000 нм³ или 43,41 лв./MWh (без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС), което в сравнение с действащата цена е увеличение с 55,70 лв./1000 нм³ или с 13,89%. Предложената от заявителя цена за продажба на природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, включва компонента по чл. 17, ал. 6 от НРЦПГ в размер на 6,17 лв./1000 нм³ и компонента по чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ в размер на 1,40 лв./1000 нм³.

Общественият доставчик е преизчислил цената на природния газ от лева за нм³ в лева за MWh, като е приложил коефициент 10,52. Коефициентът е изчислен при отчитане на среднопретеглената стойност на висшата калоричност на природния газ в размер на 9047 kcal/нм³, изчислена спрямо денонощните количества, доставяни през IV тримесечия за периода 2013–2017 г., включващи ГИС „Исакча 1“, ГИС „Негру вода 2, 3“, ГИС „Галата“ и подземно газохранилище „Чирен“ (ПГХ „Чирен“). Заявителят счита, че по този начин се постига максимална съпоставимост с представителната калоричност на природния газ, прилагана от „Булгартрансгаз“ ЕАД през същото тримесечие за изчисляване на енергийната стойност на измерените обеми в съответните входно/изходни точки на газопреносната мрежа. Този подход на осредняване „Булгаргаз“ ЕАД е мотивирало с разликите в калоричността на доставяния газ през посочения период. Дружеството е приложило справка, съдържаща отчетни данни за среднопретеглени стойности на висшата калоричност на природния газ за периода 01.01.2013 г.–31.12.2017 г., в т.ч. по месеци, тримесечия и сезони, средногодишна за всяка от годините, осреднена калоричност за периода 2013–2017 г. по тримесечия и осреднена калоричност за същия

период по сезони.

Общественият доставчик е представил доказателства за оповестяване в средствата за масово осведомяване на предложението си за утвърждаване на цени преди подаване в Комисията на заявлението за утвърждаване на цени, а именно: разпечатки от интернет страници на електронни издания на вестници и от интернет страницата на дружеството.

Към заявлението „Булгаргаз“ ЕАД е представило и обосновка на факторите, формиращи цената на природния газ за IV тримесечие на 2018 г.

I. По отношение на предложената за утвърждаване цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик ще продава природен газ на крайните снабдителни на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа.

След извършен анализ на данните, съдържащи се в подаденото от „Булгаргаз“ ЕАД заявление и приложените към него документи се установи, че цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа е изчислена от обществения доставчик при отчитане на следните фактори:

1. Съгласно условията по Договор № 02-12-13 от 15 ноември 2012 г. за доставка на природен газ, сключен между ООО „Газпром экспорт“ и „Булгаргаз“ ЕАД, ценообразуващ елемент са месечните котировки на алтернативните горива за предходните девет месеца преди прилагането на цените.

Осреднените стойности на алтернативните горива за IV тримесечие на 2018 г. спрямо осреднените стойности на алтернативните горива, формирали доставните цени за III тримесечие на 2018 г. се изменят, както следва:

- за мазут със съдържание на сяра 1% се увеличават с 7,57%;
- за газьол със съдържание на сяра 0,1% се увеличават с 6,45%.

Според „Булгаргаз“ ЕАД, цените на алтернативните горива, които съгласно договорното условие за индексирание на цените, осреднени за деветмесечен период, предхождащ тяхното прилагане, са в основата за определяне на доставните цени на природния газ за IV тримесечие на 2018 г. Осреднените цени на алтернативните горива, които формират доставните цени на природния газ за IV тримесечие на 2018 г., са с около 7% по-високи от осреднените за същия период цени, въз основа на които са формирани доставните цени за III тримесечие на 2018 г. Цените на алтернативните горива на международните пазари през м. август в сравнение с м. януари 2018 г. са увеличени от 8,50% до 11,10%, което оказва влияние върху доставните цени. В тази връзка очакваните доставни цени през IV тримесечие на 2018 г. ще са с около 7% по-високи от доставните цени през III тримесечие на 2018 г.

2. Цените по договора за доставка на природен газ между ООО „Газпром экспорт“ и „Булгаргаз“ ЕАД са изчислени от дружеството при калоричност 8180 kcal/м³.

Общественият доставчик отбелязва, че калоричността на природния газ оказва влияние върху доставните цени, поради което очакваните равнища на калоричността са отчетени в доставните цени на природния газ. За равнищата на калоричност са представени месечни сертификати, удостоверяващи качеството на природния газ за месеците юли и август 2018 г. За IV тримесечие на 2018 г. калоричността е прогнозирана при отчитане на фактическата калоричност за същото тримесечие през периода 2014–2017 г. Предвид горното, предложената от „Булгаргаз“ ЕАД калоричност при изчисляване на цената на природния газ е обоснована.

3. Валутният курс на лева към щатския долар, осреднен за период от четиридесет и пет дни, предхождащи месеца на внасяне на предложението за утвърждаване на цени (18.07.2018 г.–31.08.2018 г.) е в размер на 1,68944 лв. за 1 щатски долар и е изчислен от дружеството съгласно чл. 17, ал. 3 от НРЦПГ. Същият, съпоставен с валутния курс на лева към щатския долар за предходния ценови период, се увеличава с 3,21%.

4. „Булгаргаз“ ЕАД е формирало прогнозните количества природен газ за доставка за IV тримесечие на 2018 г. по чл. 17, ал. 4 от НРЦПГ въз основа на заявените прогнозни

количества от крайните снабдители и клиентите, присъединени към газопреносната мрежа, съгласно приложен към заявлението списък. Общото заявено от дружеството количество природен газ за доставка от внос по договора с ООО „Газпром экспорт“ за внос през газоизмервателни станции ГИС „Исакча 1“ и ГИС „Негру вода 2, 3“ за IV тримесечие на 2018 г. е (...) хил. нм³, като същото се увеличава с (...) хил. нм³ спрямо предходното тримесечие. Общественият доставчик предвижда добив на (...) хил. нм³ природен газ от ПГХ „Чирен“.

5. Транзитната такса за пренос на природен газ през територията на Република Румъния за Република България за IV тримесечие на 2018 г. е прогнозирана от „Булгаргаз“ ЕАД в размер на (...) лв. В приложената обосновка дружеството заявява, че разходите за пренос на природен газ през територията на Румъния се формират съгласно договорите, сключени с „Трансгаз“ С.А., след провеждане на търгове за резервиране на капацитет в междусистемен газопровод Исакча – Негру вода 1. Търговете се провеждат на регионалната платформа за резервиране на капацитет (RBP), при условия и тарифи, одобрени от румънския регулатор за 2018/2019 газова година. Прогнозните разходи за пренос на природен газ през територията на Румъния, които заявителят очаква да заплати за IV тримесечие на 2018 г. отчитат резервирания годишен капацитет за газовата 2018/2019. Предстои „Булгаргаз“ ЕАД да участва в търговете за резервиране на месечни капацитети в междусистемен газопровод Исакча – Негру вода 1, съгласно тръжния календар на румънския оператор.

На основание чл. 17, ал. 6 от НРЦПГ, върху цената на входа на газопреносните мрежи се изчислява и компонента за дейността „обществена доставка“ в размер до 2,5 на сто в годишен аспект от утвърдената средна покупна цена на природния газ. Съгласно ал. 7 на посочената разпоредба, компонентата включва икономически обосновани разходи и възвръщаемост на капитала за дейността „обществена доставка“, определени по реда на чл. 10 и чл. 13 от НРЦПГ. При изчисляването на компонентата за дейността „обществена доставка“ са взети предвид утвърдените с Решение № Ц-38 от 28.12.2017 г. на КЕВР годишни условно-постоянни разходи (УПР) на дружеството за 2018 г. в размер на 4838 хил. лв. Тези разходи са разпределени пропорционално за всеки от периодите на изменение на цената на природния газ и възлизат на 1210 хил. лв. за всяко тримесечие.

Съгласно чл. 17, ал. 10 от НРЦПГ, при изчисляването на компонентата за дейността „обществена доставка“ в прогнозните годишни променливи разходи се включват разходите за съхранение на природен газ, които се изчисляват въз основа на представен от дружеството план за количества природен газ за нагнетяване и добив, остойности с действашата цена за съхранение, утвърдена от Комисията. Съгласно чл. 17, ал. 10, изречение второ от НРЦПГ, разликата между прогнозните и реално отчетените разходи за съхранение се отчита при периодичното изменение на цената на природния газ. Компонентата за дейността „обществена доставка“ е изчислена при отчитане на разпределения на обществения доставчик капацитет за съхранение на природен газ в ПГХ „Чирен“ по Договор № 3340 от 28.05.2018 г. за пренос и съхранение на природен газ, сключен между „Булгаргаз“ ЕАД и „Булгартрансгаз“ ЕАД. В резултат на окончателно разпределения капацитет от „Булгартрансгаз“ ЕАД за нагнетяване и добив, очакваните от обществения доставчик разходи за съхранение през IV тримесечие са в размер на (...) лв. Разходите за изчисляване на компонентата са изчислени по действащи в момента цени за съхранение на природен газ.

В съответствие с чл. 17, ал. 11 от НРЦПГ, възвръщаемостта за дейността „обществена доставка“ се преизчислява за всеки период на изменение на цената на природния газ на входа, в зависимост от промяната в стойността на оборотния капитал и промяната на паричните разходи на обществения доставчик. Оборотният капитал за IV тримесечие на 2018 г. е в размер на 51 436 хил. лв. и е изчислен като 1/8 от тримесечната сума на разходите за покупка на природен газ, УПР и променливи разходи, намалени със стойността на амортизацията. Съгласно разпоредбата на чл. 13 от НРЦПГ, Комисията

определя норма на възвръщаемост на капитала за регулаторния период, която е равна на среднопретеглената цена на капитала. С Решение № Ц-38 от 28.12.2017 г. на КЕВР, на обществения доставчик е утвърдена среднопретеглена норма на възвръщаемост на капитала в размер на 7,83% за 2018 г. Регулаторната база на активите за IV тримесечие на 2018 г. е в размер на 51 971 хил. лв., а възвръщаемостта на активите за периода е в размер на 4069 хил. лв.

Собственият капитал на „Булгаргаз“ ЕАД към 31.07.2018 г. е в размер на 243 077 хил. лв. Дългосрочните задължения са в размер на 52 хил. лв., които представляват задължение за обезщетения при пенсиониране. Краткосрочните задължения са в размер на 57 466 хил. лв., от тях 15 228 хил. лв. са към „Булгартрансгаз“ ЕАД по споразумения за разсрочване на задължения за пренос и съхранение на природен газ и 2160 хил. лв. са текущи задължения за пренос и съхранение. „Булгаргаз“ ЕАД има сключени договори за овърдрафти за сумата от (...) хил. лв., като към 31.07.2018 г. са усвоени (...) хил. лв. Данъчните задължения на дружеството са в размер на 11 365 хил. лв., задълженията към Агенция „Митници“ в размер на 520 хил. лв.

Предложеният размер на компонента за дейността „обществена доставка на природен газ“ е 6,17 лв./1000 нм³ и представлява 1,3739% от цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа. Предвид утвърдените на обществения доставчик проценти за I, II и III тримесечия на 2018 г. и предложения за IV тримесечие на 2018 г., в годишен аспект компонентата остава в размер до 2,5 на сто (1,45 на сто), което е в съответствие с допустимия й размер по чл. 17, ал. 6, изречение първо от НРЦПГ.

II. По отношение на компонентата за компенсирание на разходи, произтичащи от наложени задължения към обществото.

По силата на чл. 35 от ЗЕ, енергийните предприятия имат право да предявят искане за компенсирание на разходи, произтичащи от наложени им задължения към обществото, включително свързани със сигурността на снабдяването, защитата на околната среда и енергийната ефективност. Съгласно чл. 11а, ал. 1 от НРЦПГ, когато задължение към обществото е наложено на повече от едно енергийно предприятие, произтичащите от това задължение разходи се компенсират на съответните енергийни предприятия пропорционално на частта от наложеното им задължение към обществото чрез цените, които се заплащат от техните клиенти. В този случай, признатите от Комисията разходи се определят като отделна компонента в утвърдената цена на съответното енергийно предприятие и се възстановяват от неговите клиенти и/или от крайните снабдители на природен газ, с които има сключен договор за доставка, въз основа на тяхното измерено потребление – чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ. Чл. 11а, ал. 4 от НРЦПГ предвижда коригиране на компонентата за всеки следващ ценови период в рамките на регулаторния период.

С подаденото заявление „Булгаргаз“ ЕАД предлага в цената на природния газ за IV тримесечие на 2018 г. да бъде включена компонента за компенсирание на разходи, произтичащи от наложени задължения към обществото в размер на 1,40 лв./1000 нм³. Искането е свързано с изпълнението на наложени на дружеството задължения, произтичащи от Плана за действие при извънредни ситуации, съгласно Регламент (ЕС) № 994/2010 на Европейския парламент и на Съвета, одобрен от министъра на енергетиката (Плана). С график за нагнетяване и съхранение на природен газ по плана „Булгаргаз“ ЕАД е уведомен от „Булгартрансгаз“ ЕАД с писмо изх. № БТГ-24-00-751(3) от 23.03.2018 г., потвърден със Споразумение от 31.05.2018 г., копия от които са предоставени от дружеството. Планът за действие при извънредни ситуации съдържа описание на мерките, които трябва да бъдат предприети от страна на оператора на газопреносната мрежа „Булгартрансгаз“ ЕАД, в сътрудничество с предприятията за газ, големите промишлени клиенти, асоциациите на потребителите и под контрола на Министерството на енергетиката за отстраняване или смекчаване на въздействието от прекъсване на доставките на природен газ за страната и региона. На основание чл. 72а от ЗЕ и Регламент (ЕС) № 994/2010 г. на Европейския парламент и на Съвета относно мерките за

гарантиране сигурността на доставките на природен газ, Планът за действие при извънредни ситуации е одобрен със заповед на министъра на енергетиката. Съгласно т. 3.5 от същия, предприятията, които доставят природен газ на клиенти с неравномерно потребление (в т.ч. топлофикационни дружества и крайни снабдители) са длъжни да осигуряват количества природен газ за компенсиране на неравномерността в потреблението на своите клиенти. Общественият доставчик попада в кръга на предприятията за природен газ по т. 3.5.1, които имат задължения, произтичащи от Плана и носят отговорност за сигурността на доставките (аргумент от т. 1.6.4 и т. 3.1 от Плана). Съгласно плана, неравномерно е потреблението на клиенти при които месечният коефициент на натоварване е по-малък от 60%.

Съгласно т. 3.5.8 от Плана, разходите на предприятията за поддържане на запаса от природен газ по т. 3.5.1 се възстановяват чрез цените на лицензионните услуги по реда на чл. 35 от ЗЕ. За общественият доставчик количеството природен газ, изчислено за 2018 г. съгласно т. 3.5.1 на Плана, е в размер на 247 312 хил. м³, представляващ обем от 20% от годишните заявки за доставка от топлофикационни дружества и крайни снабдители. Съгласно т. 3.9 от Плана, „Булгаргаз“ ЕАД ще заплаща съхранението на тези количества по регулирани цени.

В тази връзка дружеството е приложило: график за съхранение на природен газ през 2018 г. по Плана, съдържащ прогнозни и отразени окончателни отчетни данни за реализирани и нагнетени количества газ в ПГХ „Чирен“ и заплатени суми за тяхното съхранение; актове за нагнетяване, съхранение и добив на количества природен газ с отразена стойност на услугата по съхранение за месеците май, юни и юли 2018 г. В тази връзка, общественият доставчик е приложил и следните доказателства за извършените от него разходи: фактура от „Булгартрансгаз“ ЕАД № 0000500933 от 01.06.2018 г., ведно с платежно нареждане за плащане на суми по тази фактура; фактура от „Булгартрансгаз“ ЕАД № 0000500942 от 02.07.2018 г., ведно с платежно нареждане за плащане на суми по тази фактура, както и фактура от „Булгартрансгаз“ ЕАД № 0000500946 от 02.08.2018 г., ведно с платежно нареждане за плащане на суми по тази фактура.

След анализ на представените от обществения доставчик справки, фактури и актове е установено, че при формирането на компонентата за компенсиране на разходи, произтичащи от наложени задължения към обществото за IV тримесечие на 2018 г. са взети предвид отчетените към 31.07.2018 г. разлики между прогнозните и отчетените количества природен газ, съдържащи се в графика за съхранение по плана, заплатената стойност за тяхното съхранение в ПГХ „Чирен“, както и реално доставените на клиентите количества природен газ са взети предвид, при изчисляването на компонентата.

Получената компонента по чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ е в размер на 1,40 лв./1000 нм³ и се увеличава с 0,03 лв./1000 нм³ спрямо предходното тримесечие.

Въз основа на анализ на среднопретеглените стойности на висшата калоричност на природния газ може да се приеме, че качествените характеристики на природния газ за IV тримесечие на 2018 г. ще бъдат близки до отчетната калоричност за същото тримесечие на 2017 г. Поради тази причина, при преизчисляването на цените на природния газ в енергийни единици за IV тримесечие на 2018 г. е обосновано да бъде приложена осреднената отчетна калоричност за IV тримесечие на 2017 г. в размер на 9074 kcal, отразяваща качествените характеристики на природния газ, при коефициент за преобразуване 10,55. По този начин се осигурява и последователност на подхода при определяне на калоричността за съответните тримесечия.

Въз основа на извършения анализ на данните от подаденото заявление, предоставените документи и обосновки е установено следното:

Разходите за закупуване на природен газ по договора за внос за вътрешния пазар с включени транзитни такси през територията на Република Румъния възлизат на 410 047 111 лв.

Цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа е в размер на 449,08 лв./1000 нм³ и е изчислена, като разходите за закупуване на природен газ са разделени на предвидените общи количества природен газ за IV тримесечие на 2018 г.:

$$410\ 047\ 111 \div 913\ 085 = 449,08 \text{ лв./1000 нм}^3$$

В съответствие с чл. 17, ал. 6 от НРЦПГ, към цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа се прибавя стойността на компонентата за дейността „обществена доставка“, която за IV тримесечие на 2018 г. е в размер на 6,17 лв./1000 нм³ или 1,3738% от цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа:

$$449,08 + 6,17 = 455,25 \text{ лв./1000 нм}^3$$

В съответствие с чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ, към горепосочената цена се прибавя и компонента в размер на 1,40 лв./1000 нм³:

$$455,25 + 1,40 = 456,65 \text{ лв./1000 нм}^3 \text{ (43,28 лв./MWh)}$$

При трансформиране на енергийната стойност на единица обем природен газ за изчисляване на цените в MWh е използван коефициент за преобразуване в размер на 10,55 kWh за 1 м³ природен газ.

Въз основа на предоставените данни и документи и след направените изчисления, цената за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик следва да продава природен газ на крайните снабдителите на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, е в размер на 456,65 лв./1000 нм³ или 43,28 лв./MWh (без акциз и ДДС).

В тази цена не са включени цени за достъп и пренос през газопреносната мрежа. В тази връзка клиентите следва да заплащат на крайните снабдителите цена за достъп и пренос през газопреносната мрежа, определена от оператора на газопреносната мрежа по реда на Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Съгласно чл. 21, ал. 2 от НРЦПГ, цените за продажба на природен газ от крайните снабдителите на клиенти, присъединени към съответните газоразпределителни мрежи се изменят в съответствие с промяната на цената на вход на газопреносните мрежи.

Изказвания по т.1.:

Докладва В. Тодоров. Административното производство е образувано по подадено в КЕВР заявление от „Булгаргаз“ ЕАД, съдържащо искане за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик ще продава природен газ. Дружеството е предложило да бъде утвърдена цена в размер на 456,65 лв./1000 нм³ или 43,41 лв./MWh (без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС), което в сравнение с действащата цена е увеличение с 13,89%. Предложената от заявителя цена включва компонента по чл. 17, ал. 6 от НРЦПГ в размер на 6,17 лв./1000 нм³ и компонента по чл. 11а, ал. 2 в размер на 1,40 лв./1000 нм³. Общественият доставчик е преизчислил цената на природния газ от лева за нм³ в лева за MWh, като е приложил коефициент 10,52, изчислен при отчитане на среднопретеглената стойност на висшата калоричност за период от 5 г. Към заявлението „Булгаргаз“ ЕАД е представило и обосновка на факторите, формиращи цената на природния газ за IV тримесечие на 2018 г.

По отношение на предложената за утвърждаване цена, осреднените стойности на алтернативните горива за IV тримесечие на 2018 г. спрямо същите, формирали доставните цени за III тримесечие на 2018 г., се увеличават средно с около 7%. Цените по договора за доставка между ООО „Газпром экспорт“ и „Булгаргаз“ ЕАД са изчислени от дружеството

при калоричност 8 180 kcal/м³. Валутният курс на лева към щатския долар се увеличава с 3,21% спрямо предходното тримесечие. „Булгаргаз“ ЕАД е формирало прогнозните количества природен газ за доставка въз основа на заявените прогнозни количества от крайните снабдители и клиентите. За IV тримесечие те са в размер на малко над 900 млн. м³, като (...) млн. м³ от тях са предвидени от ПГХ „Чирен“. Транзитната такса за пренос през територията на Румъния за България е прогнозирана от дружеството в размер на (...) хил. лв. Предложеният размер на компонентата за дейността „обществена доставка на природен газ“ е 6,17 лв./1000 м³ и в годишен аспект остава в размер до 2,5 на сто, което е в съответствие с допустимия ѝ размер. Получената компонента по чл. 11а, ал. 2 е в размер на 1,40 лв./1000 м³ и се увеличава с 0,03 лв./1000 м³ спрямо предходното тримесечие.

Въз основа на анализ на среднопретеглените стойности на висшата калоричност на природния газ при преизчисляването на цените в енергийни единици е обосновано да бъде приложена осреднената отчетна калоричност за IV тримесечие на 2017 г., а не за последните 5 г., или коефициент за преобразуване от 10,55. По този начин се осигурява и последователност на подхода при определяне на калоричността за съответните тримесечия.

Въз основа на извършения анализ на данните от подаденото заявление, предоставените документи и обосновки е установено следното:

Цената на природния газ на входа на газопреносната мрежа е в размер на 449,08 лв./1000 м³. В съответствие с чл. 17, ал. 6 се прибавя стойността на компонентата за дейността „обществена доставка“ в размер на 6,17 лв./1000 м³. В съответствие с чл. 11а, ал. 2, към горепосочената цена се прибавя и компонента в размер на 1,40 лв./1000 м³. При трансформирането на енергийната стойност на единица обем природен газ за изчисляване на цените в MWh е използван коефициент за преобразуване в размер на 10,55. Въз основа на предоставените данни и документи и след направените изчисления, цената за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик следва да продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, е в размер на 456,65 лв./1000 м³ или 43,28 лв./MWh (без акциз и ДДС).

Предвид гореизложеното и на основание чл. 13, ал. 5, т. 2 и чл. 30, ал. 1, т. 7 и 8, и чл. 35 от Закона за енергетиката, чл. 11а, чл. 17, чл. 21 и чл. 34, ал. 2 от Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ, чл. 43, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, работната група предлага на КЕВР да обсъди и вземе следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да определи дата, час и място за провеждане на открито заседание за разглеждане на доклада по т. 1, които да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията;
3. Да покани за участие в откритото заседание лицата, представляващи „Булгаргаз“ ЕАД, или други упълномощени от тях представители на дружеството.

И. Н. Иванов даде думата за изказвания и въпроси.

И. Н. Иванов установи, че няма изказвания и обяви като неразделна част от решението:

- провеждане на открито заседание на 25.09.2018 г. от 10:00 ч.;
- срок за предоставяне на становища и писмена обосновка на направените евентуално възражения по време на откритото заседание - 25.09.2018 г. до 17:00 ч.;
- закрито заседание на Комисията ще се проведе на 28.09.2018 г. от 10:00 ч.

И. Н. Иванов изтъкна, че дава тези дати в цялата процедура по заявлението за цени, защото са съобразени с наличието на празници, необходими изисквани срокове по Наредбата и Правилника на Комисията, и заявените отпуски от страна на членове на Комисията.

И. Н. Иванов подложи на гласуване проекта на решение с така направеното допълнение.

Предвид гореизложеното, Комисията

Р Е Ш И:

1. Приема доклад относно заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г., подадено от „Булгаргаз“ ЕАД, за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа;

2. Насрочва открито заседание за разглеждане на доклада по т.1 на 25.09.2018 г. от 10.00 ч.; срок за предоставяне на становища - 25.09.2018 г. до 17:00 ч.; закрито заседание на Комисията - 28.09.2018 г. от 10:00 ч.;

3. За участие в откритото заседание да бъдат поканени лицата, представляващи „Булгаргаз“ ЕАД, или други, упълномощени от тях представители на дружеството;

4. Докладът, датата и часът на откритото заседание по т. 2 да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране.

В заседанието по **точка първа** участват председателят Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Георги Златев, Евгения Харитонова.

Решението е взето с **пет гласа „за“** (Иван Н. Иванов - за, Светла Тодорова - за, Ремзи Осман - за, Георги Златев – за, Евгения Харитонова - за), от които **два гласа** (Георги Златев и Евгения Харитонова) на членовете на Комисията със стаж в енергетиката.

По т.2. Комисията, като разгледа доклад с вх. № Е-Дк-710 от 10.08.2018 г. относно **заявление с вх. № Е-15-45-37 от 02.08.2018 г., подадено от „Булгартрансгаз“ ЕАД, с предложение за утвърждаване на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018–30.09.2019 г., събраните данни от проведено на 23.08.2018 г. обществено обсъждане, както и от становища на заинтересованите страни, установи следното:**

Административното производство е образувано въз основа на постъпило в Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) заявление с вх. № Е-15-45-37 от 02.08.2018 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД, с предложение за утвърждаване на: разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018–30.09.2019 г., размер на толеранса и размер на малката корекция. Заявлението е подадено на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 3 от Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс (обн., ДВ, бр. 99 от 13.12.2016 г., Методиката).

Със Заповед № 3-Е-113 от 06.08.2018 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да извърши преглед и анализ на подаденото заявление и приложенияте към него документи с оглед преценка на неговата обоснованост и съответствие с изискванията на Методиката.

С писмо с изх. № Е-15-45-37 от 07.08.2018 г. е изискано „Булгартрансгаз“ ЕАД да представи: справка за отчетни количества сумарен търговски дисбаланс по месеци за

периода 01.10.2017–30.06.2018 г.; справка за прогнозни количества природен газ за пренос за газова година 2018/2019 г.; информация за финансовото салдо за дейността балансиране, натрупано в сметката за неутралност до 30.06.2018 г. и прогноза за финансовото салдо до края на настоящата газова година; информация за дисбаланса в рамките на толеранса и извън толеранса, съответно за прилагането на малката корекция, до 30.06.2018 г. С писмо с вх. № Е-15-45-37 от 09.08.2018 г. дружеството е представило изискваната информация.

Резултатите от извършения анализ на съдържащите се в заявлението данни са отразени в доклад с вх. № Е-Дк-710 от 02.08.2018 г. Докладът и проектът на решение за утвърждаване на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране са разгледани и приети от Комисията с решение по Протокол № 144 от 15.08.2018 г., т. 2. В съответствие с чл. 24, ал. 6 от Методиката, проектът на решение е публикуван на интернет страницата на Комисията.

Съгласно чл. 14 от ЗЕ на 23.08.2018 г. е проведено обществено обсъждане на приетия от Комисията проект на решение, на което са присъствали представители на: „Булгартрансгаз“ ЕАД, „Булгаргаз“ ЕАД, Българска федерация на индустриални енергийни консуматори (БФИЕК), Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ), Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ), Българска търговско-промишлена палата (БТПП), Българска газова асоциация (БГА) и Българска асоциация Природен газ (БАПГ).

Представителят на „Булгаргаз“ ЕАД изразява несъгласие с предлаганото увеличение на разходната компонента на цената за природния газ за балансиране. Посочва, че увеличената разходна компонента в комбинация с намаления толеранс на 3% от м. октомври 2018 г. и неговото отпадане от м. април 2019 г. ще увеличат значително финансовата тежест на обществения доставчик в условията на непризнати от КЕВР разходи за балансиране на дружеството. „Булгаргаз“ ЕАД предлага да се запази действащият размер на компонентата и толеранс от 5%, а размерът на малката корекция да бъде намален на 3%, като те се прилагат до създаване на реални пазарни условия, обосноваващи тяхното отпадане.

БФИЕК и КРИБ изразяват несъгласие с увеличението на разходната компонента, като считат, че диспечерирането, което би трябвало агрегирано да не е повече от 2–3%, ще достигне разходите за цялата дейност по доставка на природен газ в България. Според БФИЕК и КРИБ, балансирането е спомагателна, а не основна дейност на „Булгартрансгаз“ ЕАД, като отговорността се префактурира към крайните потребители. БФИЕК твърди, че няма проверими и верифицируеми данни до наличната публична информация, както и че от разходната част на финансовия отчет не могат да бъдат разграничени разходите за балансиране и е налице е разминаване в данните по годишния финансов отчет, тримесечни отчети и за газовата година. БФИЕК счита, че малката корекция трябва да бъде намалена под 8%.

Представителите на КРИБ и АИКБ посочват, че в проекта на решение информацията за оперативните прогнозни разходи не е видна, като заличената информация обезсмисля провеждането на общественото обсъждане като форма на участие на заинтересованите страни. Основавайки се на данните за прогнозния дисбаланс за предходната година и реалния му размер представителят на КРИБ счита, че „Булгартрансгаз“ ЕАД не извършва точно прогнозиране. Към настоящия момент операторът прогнозира намаляване наполовина на общия търговски дисбаланс, който търговските диспечери трябва да обслужват, докато необходимите годишни приходи за обслужването на този дисбаланс остават в същия размер. Възражава и срещу предложението за освобождаване на сметката за неутралност на по-късен етап.

Представителите на БТПП и БГА считат, че участниците на пазара тази година са ошетенени, а участниците на пазара след две или три години ще получат предимство, тъй като при изваждане на неприложими разходи или неточно изчисляване на таксата за

дисбаланс може да стигне до драстични повишения на необходимите приходи на „Булгартрансгаз“ ЕАД от тази дейност, в резултат на което настоящите участници на пазара ще заплатят много висока и нереална цена за своите дисбаланси. При отчитане на разликата от тези дисбаланси в следващото решение на КЕВР ще се намалят изкуствено разходите на бъдещи периоди, т.е. участниците на пазара ще получат нереално нисък дисбаланс. В тази връзка е важно да бъде извършена оценка дали намаляването на толеранса ще доведе реално и до намаляване на сумарните дисбаланси, като в тази връзка е необходимо да се анализира каква част от разходите за дисбаланс са в рамките на 5% и каква част попадат над 3%. Считат, че намаляването на толеранса следва да се преосмисли с оглед обвързването му с въвеждане на газова борса в България или аналогичен инструмент, който може да даде на ползвателите реална възможност да управляват своите дисбаланси на дневна база.

БАПГ счита за неправилен подхода върху разходната компонента да се прилага малка корекция.

Според представителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД необходимите приходи, използвани за изчисляване на разходна компонента са почти същите, като използваните за изчисляване на действащата компонента, при прилагане на индексация с прогнозен коефициент на инфлация около 1,9, като увеличението се дължи основно на разликата в прогнозираните дисбаланси. Заявителят посочва, че през отчетния период ползвателите са били дисциплинирани от предвидените мерки и реалните дисбаланси са почти два пъти по-малко от реализираните на платформата през тестовия период. Според „Булгартрансгаз“ ЕАД, в резултат на неточно прогнозиране на база на отчетени данни от тестовия период, за периода до м. юни 2018 г. дружеството е отчетло натрупана отрицателна сума в сметката за неутралност, т.е. при освобождаване на тази сума, разходната компонента би възлязла на около два лева. В тази връзка посочва, че периодът не е завършил и не е възможно точно изчисляване на натрупването в сметката за неутралност при балансиране, поради което дружеството не е предложило освобождаване. Заявителят счита, че освобождаването на сметката в следващ период би се отразило положително на пазара на природен газ, тъй като ще се избегне съществено увеличение на компонентата. При опасност за такова значително увеличение, „Булгартрансгаз“ ЕАД ще предложи освобождаване на сметката за неутралност на етапи. Заявителят пояснява, че прогнозата за сумарния търговски дисбаланс за следващата газова година се базира основно на данните, че повечето дружества предприемат действителни мерки, за да балансират успешно своите балансови портфолия. В потвърждение се посочва, че малката корекция е приложена само върху 7% от акумулираните дисбаланси, което показва, че търговците и общественият доставчик успяват да се балансират и малката корекция намира малко отражение върху крайните цени. „Булгартрансгаз“ ЕАД отбелязва, че генерираните разходи за дейността за балансиране са прозрачни и са публикувани на интернет страницата на дружеството. В тази връзка посочва, че в дейността балансиране не са ангажирани само търговски диспечери, а и физическите диспечери, финансисти, икономисти и друг квалифициран персонал, които са необходими за осъществяването ѝ.

В 14-дневния срок по чл. 14, ал. 3 от ЗЕ са постъпили становища по проекта на решение за утвърждаване на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране от: „Овергаз Мрежи“ АД с вх. № Е-15-57-31 от 29.08.2018 г., „Булгаргаз“ ЕАД с вх. № Е-15-20-34 от 07.09.2018 г., КРИБ с вх. № Е-04-15-3 от 07.09.2018 г., БГА с вх. № Е-04-41-4 от 10.09.2018 г. и БФИЕК с вх. № Е-04-05-19 от 10.09.2018 г. Във връзка с постъпилите становища е изискана информация от „Булгартрансгаз“ ЕАД, която е представена с писмо с вх. № Е-15-57-31 от 11.09.2018 г.

„Овергаз Мрежи“ АД посочва, че в проекта на решение не се съдържа аналитична информация относно стойността на разходите за балансиране и адекватен анализ на оперативните годишни разходи за дейността „балансиране“ (ОПР) и на възможността за автоматизиране на тази дейност (например чрез закупуване и внедряване на

специализиран софтуер за управление на заявки и др.) и влиянието, което този процес би оказал върху размера на разходите. „Овергаз Мрежи“ АД твърди, че малката корекция променя цената на природния газ за балансиране и съответно разходната компонента в нея, като по този начин се увеличава „фиксираният“ размер на разходната компонента и операторът получава допълнителен необоснован приход. Това, според дружеството, води до допълнително оскъпяване на природния газ за балансиране за всички участници на пазара. „Овергаз Мрежи“ АД счита, че липсва обосновка относно размера на малката корекция от 8%. Във връзка с редуциране на толеранса от 5% на 3%, считано от 01.10.2018 г. и неговото отпадане от 15.04.2019 г. съгласно Регламент ЕС № 312/2014, е необходимо искане за дерогация на това изискване до достигане на 5 годишен преходен период, което би позволило на ползвателите на газопреносната мрежа да натрупат необходимата информация и да изготвят коректни заявки към преносния оператор. „Овергаз Мрежи“ АД отбелязва, че предвиденото увеличение на цената за балансиране от 0,78 лв./МВтч на 1,52 лв./МВтч, ще доведе до увеличение на разходите за балансиране на ползвателите. Липсва оценка на въздействието от прилагането на Методиката, респ. на цената за дисбаланс върху пазара на природен газ, която е от съществено значение за потребителите на природен газ.

„Булгаргаз“ ЕАД твърди, че предвиденото в проекта на решение увеличение на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране не е съобразено с настоящите условия на газовия пазар и за дружеството като ползвател на мрежата ще възникнат допълнителни разходи. В тази връзка „Булгаргаз“ ЕАД предлага разходната компонента да бъде преразгледана след приключване на периода на нейното прилагане, когато ще бъде налице информация за фактически извършените разходи и получените приходи от дейността „балансиране“ и да се пристъпи към изменение на размера на действащата компонента след разглеждане и анализ на всички изходни данни, формиращи годишните приходи, свързани с дейността „балансиране“. Според „Булгаргаз“ ЕАД предлаганото намаление на малката корекция от 10% на 8% не кореспондира с развитието на пазара в страната и е неприемлива за ползвателите на мрежата, във връзка с което предлага размерът ѝ да бъде намален на 3%. Дружеството твърди, че размерът на малката корекция в комбинация с предлаганото увеличение на разходната компонента за балансиране и ограничените възможности на ползвателите на мрежите да закупват природен газ за покриване на собствените си дисбаланси при по-добри условия в сравнение предлаганите от оператора са изцяло в негова полза. „Булгаргаз“ ЕАД също така счита, че изпълнението на изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 за отпадане на временните мерки от 15.04.2019 г. ще се отрази негативно на газовия пазар в страната. В тази връзка, според дружеството, би било целесъобразно да бъде извършена оценка на въздействието на предлаганите изменения на разходната компонента, малката корекция и толеранса, както и на конкретни примери за умишлено изпадане в дисбаланс от страна на мрежови ползватели.

КРИБ счита, че разходната компонента за газова година 2018/2019 г. следва да бъде утвърдена при пълна прозрачност и обосновааност на разходите, които операторът на преносната мрежа планира да извърши за дейността по търговско балансиране, при спазване на всички законови изисквания. Според КРИБ липсата на съществена информация в оповестения преди провеждането на обществено обсъждане проект на решение води до липса на мотиви на административния акт в противоречие с чл. 59, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), респективно до липсата на предмет на проведеното обществено обсъждане и до формално спазване на закона в противоречие с целта на същия, което от своя страна представлява съществено нарушение на административно-производствените правила по смисъла на чл. 146, т. 3 от АПК. Посочва също така, че предложените за утвърждаване общи необходими приходи на оператора са в приблизително същия размер като тези за текущата газова година, като отбелязва, че необходимите годишни приходи (НГП) за предходната година са били базирани на

прогноза на „Булгартрансгаз“ ЕАД за размера на търговските дисбаланси в различен размер. При предвиден от оператора двойно по-малък общ дисбаланс за следващата газова година се предлагат за одобрение същите НГП, както и същия брой служители за управлението/обслужването на този общ дисбаланс. В тази връзка счита, че има крос субсидиране на дейността по пренос на природен газ и дейността по балансиране и дублиране на разходите, които ползвателите на преносната мрежа заплащат на оператора за един и същ нает персонал. КРИБ посочва, че предложеният за утвърждаване размер на разходната компонента е в нарушение на чл. 22 от Методиката, тъй като не включва салдото от текущата газова година, което би довело до незаконосъобразност на административния акт по смисъла на чл. 146, т. 4 от АПК. Посочва още, че описаният в проекта на решение подход за освобождаване на салдото в следващи ценови периоди е неясен и също е в противоречие и нарушение на Методиката, което създава непредвидимост на пазара относно бъдещата такса дисбаланс сред ползвателите и ще доведе до облагодетелстване на едни ползватели на преносната мрежа за сметка на други, когато натрупването и освобождаването на салдото се отдалечат като времеви период едно от друго. КРИБ счита, че липсват мотиви за намаляване на малката корекция от 10% на 8% и настоява за нейното намаляване от 10% на 5% с оглед предвиденото намаление на размера на толеранса от 5% на 3% и предвид сравнително малкия общ размер на причинените от ползвателите дисбаланси в преносната мрежа. В тази връзка отбелязва, че не са посочени случаи на злоупотреба и недобросъвестно изпадане в дисбаланси от страна на ползвателите, което допълнително обезсмисля налагането на тази прекомерна финансова тежест за ползвателите, предвид липсата на ликвидност и източници на пазара на природен газ. В допълнение излага твърдение, че „Булгартрансгаз“ ЕАД начислява малка корекция от 10% не само върху компонентата „цена на природния газ“, а и върху разходната компонента, като по този начин неправомерно получава приходи извън одобрените от Комисията.

БГА отбелязва, че липсата на информация в проекта на решение, в т.ч. цифри и изходни данни, които обуславят решението на Комисията, прави проведеното обществено обсъждане неефективно. БГА подкрепя проекта на решение на КЕВР в частта му, отнасяща се до намаляване на малката корекция, като се оцени и възможността за по-голямо намаление на размера ѝ. БГА предлага предвиденото намаляване на размера на толеранса да бъде приложено след като бъде създадена електронна платформа за търговия с природен газ (газова борса). БГА счита, че трябва да бъде направена задълбочена оценка на очаквания резултат по сметката за неутралност при балансиране в края на периода. Според БГА следните разходи са необосновани: разходите, свързани с частта от персонала в „Булгартрансгаз“ ЕАД, която се ангажирана с дейността „балансиране“ и разходите, свързани с видео стена за диспечерско наблюдение, която БГА счита, че е необходим актив на оператор, а не на балансър.

БФИЕК възразява срещу предложеното от „Булгартрансгаз“ ЕАД увеличение на размера на разходната компонента за предстоящата газова година. Счита, че липсват данните, които засягат разходите на оператора, като липсва информация по основни компоненти на цената, както и съотнасяне на приходи/разходи от оператора, което не може да доведе до пълноценен и адекватен дебат. Според БФИЕК разминаването между газовата и финансовата година прави трудно съпоставянето на наличните данни и сравнителен анализ на приходите от балансиране, предвид годишните финансови отчети на „Булгартрансгаз“ ЕАД за 2016 и 2017 г. БФИЕК счита, че предвид обстоятелството, че газовата година не е приключила не става ясна точността, с която е прогнозиран сумарния годишен дисбаланс. По отношение на сметката за неутралност предлага да се подходи съгласно предвиденото в Методиката, тъй като изкуственото ѝ „задържане“ е от естество да се отрази неблагоприятно в следващи ценови периоди. Счита, че разходите за придобиване на оперативен газ за балансиране като елемент от прогнозния ръст на отрицателната стойност на сметката за неутралност, няма как да бъдат прогнозирани с

точност, тъй като операторът провежда търгове за покупка на оперативен газ за балансиране. Предвид обвързаността на малката корекция с цената на природния газ, считат, че нейният размер следва да бъде преразгледан с оглед очаквания ръст в цената на обществената доставка на природен газ през следващите месеци. Според БФИЕК сравнението на българския газов пазар със съседните газови пазари следва да бъде преразгледано, тъй като българския газов пазар се отличава с отсъствие на ликвидност, липса на конкуренция, алтернативни източници, както и изчерпан местен добив.

Комисията приема горните аргументи за неоснователни поради следните съображения:

По отношение на изложените твърдения относно липсата на аналитична информация в проекта на решение, следва да се има предвид че със заявлението „Булгартрансгаз“ ЕАД е представило различните групи разходи по икономически елементи за дейността балансиране, както и разходи за амортизация на активите, с които се извършва дейността балансиране ведно с обосновка за начина на формирането им в конфиденциален и неконфиденциален вариант. Конкретните стойности на всеки отделен разход са посочени от заявителя като чувствителна търговска информация, респективно са заличени от публикувания преди общественото обсъждане проект на решение, в съответствие с Правилата за достъп, използване и съхраняване на документи, представляващи производствена, търговска или друга защитена от закон тайна. В този смисъл твърдението на заинтересованите лица, че не са налице мотиви е неоснователно.

По отношение на твърденията за липсата на анализ на оперативните годишни разходи за дейността „балансиране“ следва да се има предвид, че съответните разходи са постоянни по отношение на количествата реализиран дисбаланс и не зависят от тях. „Булгартрансгаз“ ЕАД оперира със специализиран софтуер, част от фирмената разработка Платформа за търговско диспечирание (CDP). В заявлението за утвърждаване на разходна компонента са посочени разходи, свързани с персонал от 17 човека, които пряко се занимават с дейността балансиране. Съгласно допълнително представените данни и обосновка от дружеството, с дейността се занимава и допълнителен персонал, както от Централно управление София, така и от регионалните звена на „Булгартрансгаз“ ЕАД. В тази връзка операторът посочва, че с нарастване на дейността и предвид отварянето на пазара на природен газ и съответното увеличение на броя активни ползватели на газопреносната мрежа се очаква допълнително ангажиране на персонал на дружеството в тази дейност.

Относно предвиденото в проекта на решение увеличение на цената за балансиране от 0,78 лв./MWh на 1,52 лв./MWh и изложените в тази връзка твърдения за увеличаване на разходите за балансиране на ползвателите на ГПМ, то е обосновано от стойностите на ценообразуващите елементи, които са изчислени съгласно Методиката. След приключване на газовата година 2018/2019 г. разликата между прогнозни и отчетни разходи за годината ще бъде компенсирани от натрупване с положителен или отрицателен знак в сметката за неутралност при балансиране. Разходите на отделните ползватели за балансиране зависят от много параметри, сред които са предприеманите действия от ползвателите за управлението на входящите си и изходящи потоци природен газ, и съответно минимизиране на реализираните дисбаланси.

По отношение разходите за придобиване на оперативен газ за балансиране, следва да се има предвид, че в предложението за утвърждаване на разходна компонента на природния газ за балансиране за газовата година 2018/2019 г. не е предвидено придобиване на оперативен газ за балансиране. Прогнозирано е, че нуждите на балансора от такъв ще бъдат поети от изкупуването на положителни дисбаланси и от вече наличен оперативен газ за нуждите на оперативното балансиране.

По отношение на твърдението за трудно съпоставяне на годишни данни за приходите от дейността балансиране, следва да се има предвид, че според представените от оператора допълнителни данни, разминаването между величините на получените

приходи от дейността балансиране в 2017 и 2016 година се дължи основно на въведения от 01.10.2017 г. ефективен режим на балансиране съгласно Методиката. До тази дата е действал друг режим на балансиране, като изчистването на натрупани дисбаланси се е извършвало в натура, като само остатъчни кумулативни дисбаланси съгласно действащите към съответните периоди договори за пренос са изчиствани финансово. От тази гледна точка цитираните данни за приходите от дейността балансиране за двете отчетни години са несъпоставими.

Относно изложените от заинтересованите лица аргументи във връзка с размера на малката корекция, тя се определя като процент от цената на природния газ за балансиране като се прилага в последствие за количествата дневен дисбаланс извън определения толеранс с положителен или отрицателен знак в зависимост от знака на дисбаланса в допълнение към цената на природния газ за балансиране. Малката корекция не променя разходната компонента, поради факта, че се явява постоянен множител във формулите в чл. 10, ал. 1, т. 2, подточки „а“ и „б“ от Методиката, за изчисляване на сумата на изчистване на дневен дисбаланс извън рамките на толеранса. Малката корекция се умножава по вече изчислената цена на природния газ за балансиране за деня (в чийто състав влиза непроменящата се, утвърдена разходна компонента) и не служи за изменение на разходната компонента. В тази връзка не може да се твърди, че тя по някакъв начин влияе върху размера на цената на природния газ за балансиране, нито пък на разходната компонента, която е част от цената на природния газ за балансиране. Заложеният в Методиката принцип за неутралност от дейността балансиране, предвижда балансът в дългосрочен план да не може да реализира приходи от дейността, освен необходимите му за покриване на присъщите разходи от дейността, както и че приходите му от дейността не могат да бъдат по-малко от присъщите разходи.

Целта на прилагането на малката корекция е да се даде стимул за минимизиране на предизвиканите дисбаланси, като се предотвратят стимулите за умишлено изпадане в дисбаланс. От тази гледна точка тя не е директно свързана с цената, по която обществения доставчик продава природен газ на крайните снабдителите и клиенти на природен газ. Намалването на малката корекция до исканите стойности от 3% би довело до нарушение в приложимия режим на балансиране, който има за цел да създаде стимули за ползвателите на газопреносната мрежа да поддържат своите дисбаланси в минимални граници. Липсата на такива стимули неминуемо ще доведе до злоупотреби на недобросъвестни ползватели с режима на балансиране, при който ще бъде освобождаван ненужен газ на изхода като положителен дисбаланс и/или ще бъде черпен газ, собственост на оператора при недостиг на природен газ на входа на дефинираните балансови зони като отрицателен дисбаланс. Паралелно с това, такова намаление, комбинирано с резултатното увеличение на реализираните дисбаланси би довело до невъзможност на оператора да покрие присъщите разходи за дейността и би генерирало допълнително натрупване на недовзет приход в сметката за неутралност при балансиране. Предвид изложеното, с оглед разпоредбата на чл. 10, ал. 4, изречение второ от Методиката и предвид предложението на оператора за изменение на малката корекция в настоящото административно производство, Комисията не приема предложението на заинтересованите лица за намалването на размера ѝ до 3%.

По отношение на предложението за отправяне на искане за дерогация от изискването на чл. 45, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 г. за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи (Регламент (ЕС) № 312/2014) по отношение на оставащия период на прилагане на толеранса, респективно неговият размер, следва да се има предвид, че в съответствие с цитираната разпоредба, всеки оператор на преносна система следва да прекрати използването на временните мерки не по-късно от пет години след влизането в сила на посочения регламент (не по-късно от 15.04.2019 г.). Прекратяването на приложимите временни мерки не зависи от началото на прилагането им в страната-членка, като

изискването за отпадане прилагането на временни мерки не подлежи на възможност за дерогиране.

В допълнение, предвиденото намаляване на толеранса от 5% на 3%, е в съответствие с одобрения от КЕВР Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014. Предвид изложеното, целта на временните мерки, една от които е толерансът, е да се даде време на ползвателите на газопреносните мрежи да се подготвят за режим на балансиране, при който ползвателите ще могат да управляват ефективно и минимизират предизвиканите дисбаланси. Следва да се има предвид, че начинът на изчисляване на толеранса като процент от резервирания изходен капацитет от мрежовите ползватели позволява в пъти по-голям диапазон на дисбаланса, в който не се прилага малка корекция, отколкото при начин на изчисляване на толеранса като процент от реално пренесените количества.

Ползвателите имат задължение да поддържат в баланс количествата, предоставени на вход и изтеглени на изходите на газопреносната мрежа. За изпълнение на това тяхно задължение „Булгартрансгаз“ ЕАД, като оператор, е предоставил всички необходими инструменти на ползвателите да балансират своите портфолия, като напр. навременна и надеждна информация за балансовия им статус, възможност за пълен цикъл реноминации.

И малката корекция, и толеранса, като временна мярка имат също така за цел да стимулират ползвателите да изпълняват задължението си да поддържат баланс между вход и изход. Временните мерки дават резултат след ефективното им въвеждане и размерът на дисбалансиите е значително намален, видно от данните, изнесени от представителите на „Булгартрансгаз“ ЕАД по време на общественото обсъждане.

Намаляването на толеранса от 5% на 3% преди пълното премахване на временните мерки, в комбинация с намалената малка корекция от 10% на 8%, не води до увеличение на финансовата тежест за ползвателите. От друга страна, таксата за дисбаланс не е по същество цена на стоката газ, а има преди всичко санкционен и възпиращ характер, създаваща стимули за ползвателите да изпълняват задължението си да поддържат в баланс входните и изходните си потоци. Респективно, ползватели, които изпълняват това свое задължение не заплащат такава такса.

Относно твърдението за съществуване на опасност за наличие на крос субсидиране и дублиране на разходи за дейностите балансиране и пренос на природен газ, следва да се има предвид, че при изготвяне на предложението за утвърждаване на необходими приходи за дейността пренос (както е отбелязано и в обосновките към него) изрично не са включени оперативни разходи (включително и разходите за персонала, зает с дейността балансиране), както и активи, свързани с дейността „балансиране“.

По отношение на сумарния годишен дисбаланс за газовата година 2018/2019 г., следва да се има предвид, че е прогнозиран на база на нивото на отчетените дисбаланси за отчетния период 01.10.2017 г. – 30.06.2018 г. и прогнозните количества за пренос за газовата година 2018/2019 г.

По отношение на поставените въпроси във връзка с ежегодното освобождаване на част от натрупаната сума в сметката за неутралност, следва да се има предвид, че освобождаване на сметката за неутралност може да има след като в нея е натрупана определена сума с положителен или отрицателен знак. Съгласно чл. 18 от Методиката суми се натрупват в края на всяка газова година, когато балансът има отчетни данни за изминалия период. Към момента на подаване на заявлението значението на сметката за неутралност е нулево, тъй като газовата година не е изтекла, което обуславя и липсата на освобождаване на натрупани в нея суми.

По отношение преразглеждане на сравнението на българския газов пазар със съседните газови пазари, следва да се има предвид, че при избора на параметри на режима на балансиране, както и в цялостната си дейност, „Булгартрансгаз“ ЕАД се води от спецификата на българския пазар на природен газ, която е отчитана във всяко едно предложение. Същевременно, доколкото гръцкият пазар също е ниско ликвиден, изпитва

недостиг на газ за балансиране, има доминантен доставчик (67%) по дългосрочен договор, с един търговец на едро, двата пазара са напълно съпоставими. Също така, в годишния мониторингов доклад на ACER по отношение изпълнението на Регламент 312/2014 оценката за пазарите на Румъния, България и Гърция е сходна - и трите пазара са определени като ниско ликвидни и неконкурентни.

По отношение на предложението за изготвяне на оценка на въздействието на Методиката, Комисията счита, че същото е неотнормимо към настоящото административно производство, тъй като приемането, респ. изменението на нормативни актове не са предмет на разглеждане в настоящото административно производство. Следва също да се има предвид, че по аргумент от § 5, изр. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за нормативните актове, изработването и приемането на нормативни актове от КЕВР не е обвързано със задължение за извършване на оценка на въздействието им.

След преглед и анализ на постъпилото заявление и приложените към него данни и документи, се установи следното:

„Булгартрансгаз“ ЕАД е титуляр на лицензия № Л-214-09 от 29.11.2006 г. за дейността „пренос на природен газ“ по газопреносната мрежа за транзитен пренос, лицензия № Л-214-06 от 29.11.2009 г. за дейността „пренос на природен газ“ по националната газопреносна мрежа и лицензия № Л-214-10 от 29.11.2006 г. за дейността „съхранение на природен газ“ за територията на Република България.

С Решение № Ц-23 от 29.09.2017 г. КЕВР е утвърдила, считано от 01.10.2017 г., разходна компонента на цената на природния газ за балансиране на „Булгартрансгаз“ ЕАД в размер на 0,78 лв./MWh.

Със заявление с вх. № Е-15-45-37 от 02.08.2018 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е предложило за утвърждаване:

1. Разходна компонента на цената на природния газ за газовата година 01.10.2018–30.09.2019 г. в размер на 1,52 лв./MWh.

2. Размер на приложимия толеранс 3% за периода 01.10.2018–14.04.2019 г. и отпадане на толеранса (размер 0%) от 15.04.2019 г.;

3. Размер на приложимата малка корекция – 8%.

Към заявлението е приложен препис-извлечение от Протокол УС № 289 от 01.08.2018 г. от заседание на Управителния съвет (УС) на дружеството, видно от който са взети решения, както следва: На основание чл. 24, ал. 1 от Методиката УС е определил: размер на толеранса за газовата година 01.10.2018–30.09.2019 г. от 3% и размер на малката корекция за тази газова година от 8% върху определената в съответствие с чл. 12 от Методиката цена на природния газ за балансиране. УС е приел проект на заявление за утвърждаване на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газовата година 01.10.2018–30.09.2019 г., като на изпълнителния директор на дружеството е възложено да внесе в Комисията заявлението.

Към заявлението са приложени: справки и цифров модел за образуване на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране; обосновка на предложената норма на възвращаемост на капитала; обосновка на параметрите, формиращи разходната компонента на цената на природния газ за балансиране в конфиденциален и неконфиденциален вариант; обосновка на предложените за утвърждаване размери на приложимите толеранс и малка корекция и документ за платена такса за разглеждане на заявлението. „Булгартрансгаз“ ЕАД пояснява, че в заявлението и справките към него количествата дисбаланс и количествата природен газ са посочени в енергийни единици MWh. Предвид политиката на дружеството за отчитане на количествата природен газ, в заявлението и обосновките към него не е посочена стойност на калоричността на природния газ с оглед преизчисляване обемни единици към енергийни единици природен газ.

На основание чл. 188 и чл. 189 от Закона за енергетиката (ЗЕ), Правилата за търговия с природен газ и Правилата за балансиране на пазара на природен газ операторът

на газопреносна мрежа има функциите на балансьор и организира балансирането на пазара на природен газ. Балансьорът сключва сделки за покупка и продажба на природен газ за балансиране с ползвателите на мрежата по цени, определени по Методиката.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Методиката, балансьорът определя необходимите годишни приходи за дейността балансиране по реда на тази методика, сумата за освобождаване/компенсиране от сметката за неутралност при балансиране, размера на толеранса в проценти и размера на малката корекция в проценти. На основание чл. 24, ал. 2 и ал. 3 от Методиката, балансьорът изчислява разходната компонента на цената на природния газ за балансиране и предлага нейната стойност за утвърждаване от КЕВР. По силата на чл. 24, ал. 4 от Методиката в срок не по-късно от 55 дни преди началото на всяка газова година балансьорът внася в КЕВР предложението със заявление, към което прилага писмена обосновка и доказателства за отделните разходи и за връзката им с изпълнението на дейността балансиране, както и други данни, които балансьорът счита за необходимо да представи в подкрепа на подаденото заявление или такива, изискани от КЕВР.

I. Разходна компонента на цената на природния газ за балансиране

Съгласно чл. 12 от Методиката, цената на природния газ за балансиране представлява сбор на референтната цена на природния газ и разходната компонента на цената на природния газ за балансиране. Разходната компонента на дневната такса дисбаланс се определя съгласно формулата, съдържаща се в чл. 13 от Методиката, въз основа на необходимите годишни приходи за дейността балансиране, годишно прехвърлена сума от сметката за неутралност при балансиране и очакван сумарен годишен дисбаланс, общо за всички балансови зони.

Необходимите годишни приходи се изчисляват съгласно формулата по чл. 14 от Методиката, въз основа на прогнозни оперативни годишни разходи за дейността балансиране на природен газ за годината на определяне; разходи за амортизация на активите, с които се извършва дейността балансиране, отчетени за предходната отчетна година; база на възвръщаемост и норма на възвръщаемост на капитала.

Предложеният размер на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране за газовата година 01.10.2018–30.09.2019 г. е изчислен от балансьора при следните параметри:

Съгласно чл. 13 от Методиката, разходната компонента на дневната такса дисбаланс се определя годишно на база на необходимите годишни приходи за дейността балансиране за прогнозен 12 месечен период, представляващ периода на газовата година, корекция на база прехвърлена сума от сметката за неутралност при балансиране и очаквания сумарен годишен дисбаланс общо за дефинираните балансови зони. Периодът, за който е определена разходната компонента на природния газ за балансиране, е втори период при ефективно прилагане на дневна такса дисбаланс, съгласно Методиката. „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че предходният период на прилагане на дневна такса дисбаланс 01.10.2017–30.09.2018 г. още не е приключил, поради което не могат да се определят окончателно фактически извършените разходи и получените приходи от дейността балансиране за този период, както и не е възможно да се определи стойността на сметката за неутралност при балансиране към 01.10.2018 г. От тази гледна точка при определяне на стойността на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране заявителят не е включил корекция на база освобождаване на сметката за неутралност при балансиране.

1. Необходими годишни приходи за дейността балансиране:

1.1. Прогнозни оперативни годишни разходи за дейността балансиране

Съгласно чл. 14 – чл. 17 от Методиката, необходимите годишни приходи за дейността балансиране се изчисляват въз основа на прогнозните оперативни годишни разходи за дейността балансиране, разходите за амортизация на активите, с които се

извършва дейността балансиране, базата на възвръщаемост, умножена по нормата на възвръщаемост на капитала.

Оперативните прогнозни разходи (ОПР) са прогнозирани от „Булгартрансгаз“ ЕАД на база данни на отчетените оперативни разходи, отнесени към дейността балансиране за периода 01.10.2017–30.06.2018 г. по елементи. Това са разходите, свързани с част от персонала на Централно управление (ЦУ)-София (... човека), които през газова година 2018/2019 ще осъществяват дейности по физическо и търговско балансиране, свързани основно с: получаване на заявки от ползватели на газопреносните мрежи и тяхното обработване; комуникация с оператори на газопреносни мрежи на съседни държави; потвърждаване на заявките; постоянно наблюдение на физическите характеристики на мрежите; вземане на решения относно промяна на режимните параметри в зависимост от сумарно заявените количества за пренос на входни и изходни точки на мрежите и текущите параметри на състоянието на газопреносната система; разпределение на постъпилите количества природен газ за пренос на входни точки и предадени на изходни точки на мрежата на системата по ползватели; определяне на дневни дисбаланси и дължимите дневни такси за дисбаланс, както и месечен сетълмент на натрупаните дневни дисбаланси. Съответният персонал, подкрепен от отделни отдели и звена в ЦУ-София и в районните структури на „Булгартрансгаз“ ЕАД, ще осъществява основно дейността по балансиране.

Оперативните разходи за дейността балансиране за газова година 2018/2019 са прогнозирани, като към отчетените за периода 01.10.2017–30.06.2018 г. разходи е добавена прогноза по разходни елементи за периода 01.07.2018–30.09.2018 г. Очакваният процент инфлация е прогнозиран в размер 1,9% за газовата година. При прогнозирането му е взет предвид прогнозен индекс на потребителските цени, размерът на който съвпада с очакваната годишна инфлация в изготвената от Министерство на финансите на Република България макроикономическа прогноза за 2018 г. В цитирания документ прогнозиранят размер на средногодишната инфлация за 2019 г. е 2%.

В ОПР не са включени разходи за: проверка на уреди; вътрешнотръбни инспекции; наеми; съдебни разходи; разходи, свързани с технологията на преноса на природен газ; лицензионни такси и такси управление; акциз, разходи за загуби от обезценка, разходи за бъдещи периоди; разходи за данък върху печалбата; разходи за провизии; представителни разходи и други по чл. 11, ал. 1 от Методика за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Дружеството е представило различните групи разходи по икономически елементи за дейността балансиране, ведно с обосновки за начина на формирането им. ОПР са прогнозирани, както следва:

Разходите за материали представляват (...) % от прогнозираните ОПР и са в размер на (...) хил. лв., като включват разходи за: горива за автотранспорт, работно облекло, канцеларски материали, материали за текущо поддържане.

Разходите за външни услуги представляват (...) % от прогнозираните ОПР и са в размер на (...) хил. лв., като включват: застраховки, пощенски разходи, телефони и абонаменти, въоръжена и противопожарна охрана, експертни и одиторски разходи, разходи за вода, отопление и осветление.

Разходите за ремонт са в размер на (...) хил. лв., което представлява (...) % от предвидените ОПР.

Разходите за заплати и възнаграждения са в размер на (...) хил. лв., което представлява (...) % от предвидените ОПР. Разходите за осигуровки са в размер на (...) хил. лв., което представлява (...) % от предвидените ОПР. Социалните разходи са в размер на (...) хил. лв., което представлява (...) % от предвидените ОПР. Разходите за персонал са определени въз основа на реалния персонал, предвиден да бъде зает в дейността балансиране за газова година 2018/2019, както и отчетените и прогнозни разходи за персонала, зает с дейността през тази година. Социалните разходи са прогнозирани в

съответствие със сключените колективни трудови договори за 2017 г. (от 19.12.2016 г.) и за 2018 г. (от 21.12.2017 г.).

Разходите за ползване на съоръжения за съхранение на природен газ са прогнозирани в размер на (...) хил. лв. и представляват (...) % от предвидените ОПР. Определеният размер на разходите за ползване на съоръжения за съхранение на природен газ се базира на количествата природен газ за съхранение, необходим за физическо балансиране, в ПГХ „Чирен“. При определяне на размера на тези разходи са взети предвид средномесечните прогнозни количества природен газ за съхранение, необходими за физическо балансиране за газова година 2018/2019 в размер на (...) хил. м³ природен газ, които са остойностени по действащата цена за съхранение на природен газ в размер на 2,49 лв. на месец за 1000 м³, утвърдена с Решение № Ц-001 от 10.02.2005 г. на Комисията.

Другите разходи са в размер на (...) хил. лв., което представлява (...) % от предвидените ОПР и включват: охрана на труда, служебни карти и командировки, обучение на персонала, местни данъци и такси, разходи за участие в ЕМОПС за газ.

1.2. Разходи за амортизация на активите, с които се извършва дейността балансиране

В ценообразуващите елементи, определящи разходната компонента на цената на природния газ за балансиране, е включена амортизацията на активите, обслужващи дейността – основно компютърна техника и офис оборудване, зачислени на персонала, извършващ тази дейност. В съответствие с чл. 15 от Методиката, общата стойност на разходите за амортизации е изчислена на (...) хил. лева, като са взети годишните амортизационни отчисления на активите, имащи полезен живот към края на 2017 г.

1.3. Норма на възвръщаемост на капитала

Съгласно чл. 17, ал. 1 от Методиката нормата на възвръщаемост на капитала се определя като норма преди данъчно облагане и е равна на среднопретеглената цена на капитала, изчислена за общия капитал на балансъора. По предложение на балансъора, КЕВР одобрява норма на възвръщаемост на собствения капитал или определя целева норма на възвръщаемост на капитала.

За оценка на цената на собствения капитал „Булгартрансгаз“ ЕАД е използвало „Модел за оценка на капиталовите активи“ (МОКА). За изчислението на нормата на възвръщаемост на собствения капитал заявителят е използвал безлостовия коефициент β (power) за страните от Западна Европа в размер на 0,76 за 2018 г. по данни, публикувани на официалния сайт на Aswath Damodaran – Stern School of Business¹. При преобразуването на безлостовия коефициент в лостов същият запазва размера си 0,76 предвид капиталовата структура на дружеството и факта, че то не възнамерява да ползва привлечени средства. Общата пазарна рискова премия за Р България е 7,27%, формирана като сума от базовата рискова премия за развити пазари (5,08%) и премията за специфичния за държавата риск (2,19%) по актуализирани данни от месец януари 2018 г. от посочения по-горе източник. За изчисляване на безрисковата норма на възвръщаемост е взет дългосрочният лихвен процент (ДЛП) за оценка степента на конвергенция, който представлява доходността по дългосрочните ценни книжа (със срок над 10 години) в Р България. Премията е изчислена по данни на Българската народна банка в размер на 1,2293%², като среднопретеглен ДЛП за 12-месечен период преди подаване на заявлението (01.07.2017–30.06.2018 г.).

„Булгартрансгаз“ ЕАД е изчислило и предложило среднопретеглената норма на възвръщаемост на капитала в размер на 7,50% преди данъчно облагане, при норма на възвръщаемост на собствения капитал в размер на 6,75%.

1.4. База на възвръщаемост

¹ <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>

² <http://www.bnb.bg/Statistics/StMonetaryInterestRate/StIRLTIR/index.htm>

В съответствие с чл. 15 от Методиката, в базата на възвръщаемост са включени балансовата стойност на активите, с които се извършва дейността балансиране (отчетна стойност минус натрупани към края на 2017 г. амортизационни отчисления) и необходимият оборотен капитал.

В тези активи са включени: компютърна и комуникационна техника (компютри и офис техника на персонала, осъществяващ дейността), други дълготрайни материални активи (специализирано офис оборудване, напр. видео стена за диспечерско наблюдение, климатична система) и офис мебели, както и дълготрайни нематериални активи (софтуер и програмно осигуряване за работата на персонала, зает с тази дейност). Балансовата стойност на дълготрайните материални активи, свързани с дейността е 6,83 хил. лв.

В групата на активите не са включени сгради и конструкции, както и активи, придобити за сметка на финансираня или по безвъзмезден начин.

Необходимият оборотен капитал е определен съгласно чл. 16, ал. 5 от Методиката като 1/8 от оперативните парични разходи и е в размер 171,88 хил. лв. Изчислената възвръщаемост е 13,40 хил. лв., формирана от производението на регулаторната база на активите в размер на 178,71 хил. лв. и нормата на възвръщаемост от 7,50%.

2. Годишно прехвърлена сума от сметката за неутралност при балансиране

В предложението за утвърждаване на разходната компонента на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018–30.09.2019 г. балансирът не е отчетел освобождаване на натрупана сума в сметката за неутралност при балансиране, тъй като ценовият период до 30.09.2018 г. не е приключил. Сметката за неутралност ще бъде освободена при определяне на разходната компонента на природния газ за балансиране в следващи ценови периоди, съгласно Методиката. Стойността на сметката за неутралност при балансиране към 30.06.2018 г. е в размер на -804,57 хил. лв., а прогнозната ѝ стойност към 30.09.2018 г. също е отрицателна и е -1 043,00 хил. лв. Стойностите са изчислени на база на отчетна и прогнозна информация, като от сумата на приходите от продажба на природен газ за балансиране (продажба на отрицателни търговски дисбаланси) и стойността на наличния оперативен газ за балансиране са извадени отчетните/прогнозни оперативни разходи за балансиране, разходите за придобиване на оперативен газ за балансиране, разходите за закупуване на природен газ за балансиране (изкупуване на положителни търговски дисбаланси) и определената за газова година 2017/2018 възвръщаемост от дейността балансиране.

3. Сумарен годишен дисбаланс

„Булгартрансгаз“ ЕАД е прогнозирано сумарно количество търговски годишен дисбаланс за двете балансови зони (зона „национална газопреносна мрежа“ и зона „газопреносна мрежа за транзитен пренос“) в размер на 913 061 MWh. Това количество се равнява на 2,14% от прогнозните количества за пренос на природен газ, извън количествата за пренос по дългосрочния договор с ООО „Газпром экспорт“, прогнозирани по изходни точки на газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД в размер на 42 666 400 MWh за газова година 2018/2019 г. Определянето на прогнозните количества дисбаланс се базира на статистически анализ на отчетна информация за реализираните дневни дисбаланси за периода 01.10.2017–30.06.2018 г. Общият размер на дисбаланса за посочения период е 606 154 MWh, като от него за зона „национална газопреносна мрежа“ е 564 208 MWh, а за зона „газопреносна мрежа за транзитен пренос“ е 41 946 MWh.

Елементите, формиращи предложения от „Булгартрансгаз“ ЕАД размер на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране, са представени в следващата таблица:

№	Елементи	Единица мярка	Стойност
1	Необходими приходи	хил. лв.	1391
2	Освободена сума от сметката за неутралност при балансиране	хил. лв.	-
3	База за определяне на разходната компонента при балансиране	хил. лв.	1391
4	Очакван годишен дисбаланс балансова зона НГПМ	MWh	817 755
5	Очакван годишен дисбаланс балансова зона ГМТП	MWh	95 306
6	Очакван сумарен годишен дисбаланс	MWh	913 061
7	Разходна компонента за газова година 2018/2019	лв./MWh	1,52

II. Толеранс

На основание чл. 11, ал. 2 от Методиката, Балансьорът определя размера на толеранса в процентно изражение всяка газова година, еднакъв за всички ползватели на газопреносните мрежи и за балансовите зони, като не може да бъде по-голям от 5%. Съгласно чл. 11 от Методиката и във връзка с член 50 от Регламент (ЕС) № 312/2014, в предходния ценови период „Булгартрансгаз“ ЕАД е въвело допустимо отклонение – толеранс на дневна база в размер до 5% от резервирания дневен капацитет на изходни точки на газопреносната система от портфолиото на ползвателя. В съответствие с член 45, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 312/2014, преносният оператор трябва да прекрати използването на временните мерки не по-късно от пет години след влизането в сила на Регламента, т.е. не по-късно от 15 април 2019 г. Практиката на съседни и други сравними пазари показва прилагането на постепенно намаляване на приложимия размер на толеранса с цел неговото отпадане при прекратяване на прилагането на временните мерки. С Решение № ВМ-1 от 17.05.2018 г. КЕВР е одобрила представения от „Булгартрансгаз“ ЕАД ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламента, в който дружеството обосновава е предложило размер на толеранса от 3%, считано от 01.10.2018 г., както и преустановяването на мярка толеранс от 15.04.2019 г.

От представената обосновка към заявлението е видно, че за периода 01.10.2017–30.06.2018 г. общият дисбаланс е 606 154 MWh, в т.ч. 563 121 MWh в рамките на толеранса и 43 033 MWh извън толеранса. Следователно малката корекция е прилагана само за 7% от общото количество дисбаланс.

III. Малка корекция

„Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че малката корекция е поправка в цената на природния газ за балансиране, изразена в проценти от нея и прилагана с положителен или отрицателен знак в зависимост от знака на дисбаланса, с цел определяне на дневните такси за дисбаланс. Съгласно чл. 22, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 312/2014, малката корекция е предназначена да стимулира мрежовите ползватели да балансират своите входящи и изходящи от преносната система количества природен газ. Тя се определя и прилага по недискриминационен начин, с цел да не възпрепятства навлизането на пазара на нови участници и развитието на конкурентен пазар. Малката корекция не следва да има неблагоприятно въздействие върху трансграничната търговия, както и не следва да води до прекомерен финансов риск за мрежовите ползватели във връзка с таксите при дневен дисбаланс. Съгласно член 22, параграф 7, изречение второ от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи (Регламент (ЕС) № 312/2014, Регламента), стойността на малката корекция не надвишава десет на сто от среднопотеглената цена, освен ако съответният оператор на преносна система обоснове прилагането на друга стойност пред националния регулаторен орган и получи одобрение.

Съгласно чл. 10, ал. 3 от Методиката, малката корекция се изразява в проценти от цената на природния газ за балансиране и е в рамките от 3% до 10%. За първата година от въвеждане на такса за дисбаланс се определя малка корекция в размер 10%. На основание чл. 10, ал. 4 от Методиката, за всяка следваща година размерът на малката корекция може да бъде променен след одобрение от КЕВР по обосновано предложение на балансъора.

Във връзка с предложението за намаляване на приложимия толеранс и неговото отпадане, считано от 15.04.2019 г. съгласно Регламента, „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага намаляване на малката корекция в размер на 8%, за газова година 2018/2019 с цел облекчаване на финансовата тежест върху ползвателите на газопреносната система на приложимия режим на балансиране.

Заявителят се позовава на европейската практика, която показва, че при наличие на ликвиден пазар на природен газ, при който свободно може да се купят и да се продадат големи обеми природен газ на цени, определени от пазара, мрежовите ползватели се стремят да минимизират своите дневни дисбаланси дори при малки отклонения от средната пазарна за деня цена на обявените от балансъора цени, по които се изчисляват дневните дисбаланси. Подобен механизъм е заложен в Методиката, но според „Булгартрансгаз“ ЕАД следва да се прилага при наличие на ликвиден пазар и ежедневна търговия с природен газ в определени обеми. Съгласно Методиката, до настъпването на този момент като заместител на средната пазарна цена е определена цената, по която общественият доставчик продава природен газ на крайни снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносните мрежи, без включена цена за достъп и пренос. Административното определяне на референтна цена на природния газ съгласно чл. 12, ал. 2, т. 2 от Методиката и възможността върху нея да влияят фактори, отклоняващи я от пазарната (напр. включване на разлика между прогнозните и отчетните разходи за доставка на природен газ на входа на газопреносната мрежа от предходен ценови период, специфични условия по договорите, по които общественият доставчик купува природен газ за доставка), води до риск от умишлено изпадане в дисбаланс на недобросъвестни ползватели на газопреносните мрежи. Това, при определени обеми на кумулативни дисбаланси с цел запазване целостта на газопреносната система, може да доведе до въвеждане на ограничения в преноса. С оглед изложеното, „Булгартрансгаз“ ЕАД счита, че предложеното ниво на малката корекция при продължаваща ниска ликвидност на пазара на природен газ в България ще бъде достатъчно да възпре до голяма степен недобросъвестни ползватели от умишлено изпадане в дисбаланс, като ще покрие разходите по дейността балансиране. Поради липса към началото на газова година 2018/2019 на търговска платформа, която да е ликвидна и да отговаря на критериите на чл. 10 от Регламент (ЕС) № 312/2014, не е възможно да бъде определена среднопретеглена цена на природния газ, търгуван на платформата за всеки газов ден. В тази връзка „Булгартрансгаз“ ЕАД прилага временна такса за дисбаланс за съответния ден като еквивалент на пазарната цена, плюс/минус малка корекция по чл. 22, параграф 6 от Регламента.

С оглед гореизложеното, от анализа на представените в заявление с вх. № Е-15-45-37 от 02.08.2018 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД данни и подкрепящите ги обосновки е видно, че дружеството е изчислило размера на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране в съответствие с изискванията на Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс. Аргументите на заявителя относно прогнозния размер на разходите, формиращи необходимите годишни приходи на разходната компонента са основателни. Предложената норма на възвръщаемост на капитала е изчислена въз основа на актуални данни и в съответствие с правилата на Методиката, като цели осигуряване възможност на оператора на газопреносна мрежа да извършва задълженията си по дейността балансиране при спазване на принципа за неутралност. Прилагането на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране ще стимулира ползвателите на територията на страната да балансират ефикасно балансовите си портфолия и по този начин гарантира

формирането на недискриминационни такси за дисбаланс за ползвателите на газопреносните мрежи, при условията на временни мерки съгласно представения от „Булгартрансгаз“ ЕАД ревизиран Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014, одобрен от КЕВР с Решение № ВМ-1 от 17.05.2018 г. Съгласно чл. 189, ал. 3 от ЗЕ, разходите на оператора на газопреносна мрежа за изпълнение на функциите по организиране на балансирането на пазара на природен газ в съответствие с Правилата за търговия с природен газ се признават за икономически обосновани разходи по чл. 31, т. 2 от закона.

Определеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД размер на толеранса от 3%, считано от 01.10.2018 г., е еднакъв за всички ползватели на газопреносните мрежи и за балансните зони и е определен в съответствие с чл. 11, ал. 2 от Методиката. Размерът на толеранса съответства на предвиденото намаляване на толеранса от 5% на 3%, съгласно одобрения от КЕВР Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014. Толерансът е изчислен по начин, който дава възможност за минимизиране на финансовия риск за ползвателите и отчита добрите практики на съседни и други сравними пазари.

Обосновано е предложението на „Булгартрансгаз“ ЕАД за изменение на размера на малката корекция от 10% на 8%. Предложеният размер на малката корекция ще стимулира мрежовите ползватели да балансират своите входящи и изходящи от преносната система количества природен газ. Предвид представените от заявителя данни относно общия дисбаланс за периода 01.10.2017–30.06.2018 г. в рамките на толеранса и извън толеранса, който сочи, че малката корекция е прилагана само за 7% от общото количество дисбаланс, тази корекция не води до прекомерно излагане на риск от дневни такси за дисбаланс за мрежовите ползватели и не се явява санкция, която да води до възпрепятстване навлизането на нови ползватели. Предложеният размер отчита и риска при настоящата ситуация на пазара и определени специфики при определянето на такса за дисбаланс, обвързана с регулираната цена за доставка на обществения доставчик, ползватели да изпаднат умишлено в по-голям дисбаланс.

Изказвания по т.2.:

Докладва А. Иванова. Административното производство е образувано въз основа на постъпило заявление от „Булгартрансгаз“ ЕАД с предложение за утвърждаване на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 2018–2019 г., подадено на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 3 от Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс. Със Заповед на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да извърши преглед и анализ на подаденото заявление и приложенията към него с оглед преценка на неговата обоснованост и съответствие с изискванията на Методиката. Резултатите от извършения анализ на съдържащите се в заявлението данни са отразени в доклад от 02.08.2018 г. Докладът и проектът на решение за утвърждаване на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране са разгледани и приети от Комисията на 15.08.2018 г. Проектът на решение е публикуван на интернет страницата на Комисията. Съгласно чл. 14 от ЗЕ на 23.08.2018 г. е проведено обществено обсъждане на приетия от Комисията проект, на което са присъствали представители на: „Булгартрансгаз“ ЕАД, „Булгаргаз“ ЕАД, БФИЕК, КРИБ, АИКБ, БТПП, БГА и БАПГ. Направените от заинтересованите лица коментари в хода на общественото обсъждане са отразени в проекта на решение. В законоустановения срок за предоставяне на становища са постъпили становища от „Овергаз Мрежи“ АД, „Булгаргаз“ ЕАД, КРИБ, БГА и БФИЕК. В тях се съдържат твърдения и коментари, които основно се изразяват в предложения за намаляване на малката корекция от 10% на 5%, респективно на 3%. Запазване на толеранса на 5%, искане за дерогация на изискването за отпадане на толеранса до достигане на 5-годишен преходен период, оценка на въздействието от прилагането на Методиката и на предлаганите изменения.

„Овергаз Мрежи“ АД счита, че в проекта на решение не се съдържа аналитична информация относно стойността на разходите за балансиране и адекватен анализ на оперативните годишни разходи за дейността „балансиране“ и на възможността за автоматизиране на тази дейност и влиянието, което този процес би оказал върху размера на разходите.

„Булгаргаз“ ЕАД твърди, че предвиденото в проекта на решение увеличение на разходната компонента на цената на природния газ за балансиране не е съобразено с настоящите условия на газовия пазар и за дружеството като ползвател на мрежата ще възникнат допълнителни разходи. „Булгаргаз“ ЕАД предлага разходната компонента да бъде преразгледана след приключване на периода на нейното прилагане.

КРИБ и БГА считат, че липсва съществена информация в оповестения проект на решение, което води до липса на мотиви на административния акт. Според КРИБ има крос субсидиране на дейността по пренос на природен газ и дейността по балансиране и дублиране на разходите, които ползвателите на преносната мрежа заплащат на оператора за един и същ нает персонал, както и че описаният в проекта на решение подход за освобождаване на салдото в следващи ценови периоди е неясен и е в противоречие с Методиката, което създава непредвидимост на пазара относно бъдещата такса дисбаланс.

БФИЕК възразява срещу предложеното увеличение на размера на разходната компонента за предстоящата газова година. Счита, че липсват данните, които засягат разходите на оператора, като информация по основни компоненти на цената, както и съотнасяне на приходи/разходи от оператора. Предвид обвързаността на малката корекция с цената на природния газ, считат, че нейният размер следва да бъде преразгледан с оглед очаквания ръст в цената на обществената доставка на природен газ през следващите месеци. Според БФИЕК сравнението на българския газов пазар със съседните газови пазари следва да бъде преразгледано, тъй като се отличава с отсъствие на ликвидност, липса на конкуренция, алтернативни източници, както и изчерпан местен добив.

Становищата са разгледани и отразени в проекта на решение, като са дадени аргументи.

По отношение на изложените твърдения относно липсата на аналитична информация в проекта на решение, следва да се има предвид, че заявителят е представил различните групи разходи по икономически елементи за дейността балансиране, както и разходи за амортизация на активите, с които се извършва дейността ведно с обосновка за начина на формирането им в конфиденциален и неконфиденциален вариант. Конкретните стойности на всеки отделен разход са посочени като чувствителна търговска информация, респективно са заличени от публикувания преди общественото обсъждане проект на решение. В този смисъл твърдението, че не са налице мотиви, е неоснователно.

По отношение на твърденията за липсата на анализ на оперативните годишни разходи за дейността „балансиране“, следва да се има предвид, че съответните разходи са постоянни по отношение на количествата реализиран дисбаланс и не зависят от него. В заявлението за утвърждаване на разходна компонента са посочени разходи, свързани с персонал от 17 човека, които пряко се занимават с дейността балансиране. Съгласно допълнително представените данни и обосновка от дружеството, с дейността се занимава и допълнителен персонал. С нарастване на дейността и предвид отварянето на пазара на природен газ и съответното увеличение на броя активни ползватели на газопреносната мрежа се очаква допълнително ангажиране на персонал на дружеството в тази дейност.

Относно предвиденото в проекта на решение увеличение на цената за балансиране и изложените в тази връзка твърдения за увеличаване на разходите на ползвателите, то е обосновано от стойностите на ценообразуващите елементи, които са изчислени съгласно Методиката. След приключване на газовата година 2018/2019 г. разликата между прогнозни и отчетни разходи за годината ще бъде компенсирани от натрупване с положителен или отрицателен знак в сметката за неутралност при балансиране. Разходите на отделните ползватели за балансиране зависят от много параметри, сред които са

предприетите действия от ползвателите за управлението на входящи и изходящи потоци природен газ, и съответно минимизиране на реализираните дисбаланси.

По отношение разходите за придобиване на оперативен газ за балансиране, следва да се има предвид, че в предложението за утвърждаване на разходна компонента не е предвидено придобиване на оперативен газ за балансиране. Прогнозирано е, че нуждите на балансъора от такъв ще бъдат поети от изкупуването на положителни дисбаланси и от вече наличен оперативен газ за нуждите на оперативното балансиране.

Относно изложените от заинтересованите лица аргументи във връзка с размера на малката корекция, тя се определя като процент от цената на природния газ за балансиране и не променя разходната компонента, тъй като се явява постоянен множител във формулите по чл. 10, ал. 1 от Методиката. Заложеният в Методиката принцип за неутралност от дейността балансиране предвижда балансърът в дългосрочен план да не може да реализира приходи от дейността, освен необходимите му за покриване на присъщите разходи от дейността, както и че приходите му не могат да бъдат по-малко от присъщите разходи.

По отношение на предложението за отпращане на искане за дерогация от изискването на чл. 45, параграф 4 от Регламент № 312, по отношение на оставащия период на прилагане на толеранса, респективно неговият размер, следва да се има предвид, че в съответствие с цитираната разпоредба, всеки оператор на преносна система следва да прекрати използването на временните мерки не по-късно от пет години след влизането в сила на посочения регламент (15.04.2019 г.). Прекратяването на приложимите временни мерки не зависи от началото на прилагането им в страната-членка, като изискването за отпадане прилагането на временни мерки не подлежи на възможност за дерогирание.

И малката корекция, и толеранса, като временна мярка имат също така за цел да стимулират ползвателите да изпълняват задължението си да поддържат баланс между вход и изход. Предвиденото намаляване на толеранса от 5% на 3% е в съответствие с одобрения от КЕВР Втори годишен доклад за продължаване прилагането на временни мерки.

Таксата за дисбаланс по същество не е цена на стоката газ, а има преди всичко санкционен и възпиращ характер.

Относно твърдението за съществуване на опасност за наличие на крос субсидиране и дублиране на разходи за дейностите балансиране и пренос на природен газ, следва да се има предвид, че при изготвяне на предложението за утвърждаване на необходимите приходи за дейността пренос (както е отбелязано и в обосновките към него) изрично не са включени оперативни разходи (включително разходи за персонала, зает с дейността балансиране), както и активи, свързани с дейността „балансиране“.

По отношение на поставените въпроси във връзка с ежегодното освобождаване на част от натрупаната сума в сметката за неутралност, следва да се има предвид, че освобождаване на сметката може да има след като в нея е натрупана определена сума с положителен или отрицателен знак. Съгласно чл. 18 от Методиката суми се натрупват в края на всяка газова година, като балансърът има отчетни данни за изминалия период. Към момента на подаване на заявлението значението на сметката за неутралност е нулево, тъй като газовата година не е изтекла, което обуславя и липсата на освобождаване на натрупани в нея суми.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 10 и чл. 28, ал. 8 от Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс, работната група предлага на Комисията да вземе следните решения:

I. Утвърждава, считано от 01.10.2018 г., на „Булгартрансгаз“ ЕАД разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018-30.09.2019 г., в размер на 1,52 лв./MWh.

II. Елементите, формиращи разходната компонента на цената на природния газ за балансиране са, както следва:

1. Необходими годишни приходи за дейността балансиране – 1 391 хил. лв.;

2. Сумарен годишен дисбаланс – 913 061 MWh;

3. Норма на възвръщаемост на капитала – 7,50%.

III. Одобрява, считано от 01.10.2018 г., изменение на малката корекция в размер на 8%.

И. Н. Иванов даде думата за изказвания.

С. Тодорова направи няколко коментара. Първият е свързан с начина, по който се публикува докладът на интернет страницата, и данните, които са публикувани. Нейното мнение е, че Комисията не прави достатъчно, за да е сигурна, че това, което дружеството е подало като конфиденциална информация, наистина е конфиденциална. Когато види такъв доклад, в който има само думи, а не и числа, Тодорова се чувства глупаво, защото няма какво човек да прочете. В тази насока предложението ѝ е да се вземат мерки за в бъдеще, за да е сигурна Комисията, че наистина се публикуват смислени неща. Тодорова смята, че един 100%-ов монополист, какъвто е „Булгартрансгаз“ ЕАД, не може да има конфиденциална информация с оглед на услугата, която извършва. Да се подложи на преценка това, което дружеството предлага да бъде заличено и за в бъдеще да се предприемат действия. Предложението на С. Тодорова е да се вземе такова протоколно решение. Второ, да се инициира промяна в нормативната уредба, защото наистина има неща, които не са коректно определени – формули, формулировки в настоящата уредба. Тодорова посочи разходната компонента за балансиране. Твърдението е, че разходите са постоянни, а множителят е променлива величина. Винаги, когато има постоянни разходи, те се делят на нещо постоянно, което в случая трябва да бъде (според нея) броят на участниците в балансирането, който е някаква постоянна величина също или малко изменяща се, но не и количествата, които систематично спадат (и е съвсем логично количествата за балансиране да намаляват), докато разходите в числителя се увеличават. Това е много важно, защото и на общественото обсъждане е имало много бележки в тази посока, че не трябва да се увеличава по този начин цената. Действително изглежда много фрапиращо начинът, по който се променя цената. С. Тодорова призова експертите да са малко по-прецизни. Тя не е проверявала, но от чисто математическа гледна точка един постоянен множител в една формула не може да не променя резултата. Казано е, че тъй като това е постоянен множител във формулата, крайният резултат не се променя. Тодорова обясни, че щом е постоянен, зависи от другите множители във формулата и винаги оказва влияние. Тя заключи, че не може така да се формулират нещата. Общото впечатление на Тодорова е, че винаги се приемат аргументите на дружеството – основателни или неоснователни, част от тях са неоснователни. Но въпросът е на подобряване на бъдещата работа. Сега няма какво да се направи, но предложението на С. Тодорова е да се инициират действия, които да не водят до такива драматични публични обсъждания с толкова обвинения и с толкова много аргументи, някои от които са съществени и верни.

Р. Осман направи изказване относно конфиденциалността на информацията. Той забелязва, че се злоупотребява с нея от страна на някои дружества, които заявяват това. Той не е специалист, който може да направи коментар в тази област, но хора, които отговарят за тази дейност, да проучат много внимателно има ли злоупотреба от страна на дружествата. Осман предложи, ако трябва, да се потърсят външни експерти. Това е начин да се заобиколи публичността и прозрачността на работата на Комисията. Тогава КЕВР е свързани ръце. Лицата, които отговарят за тази дейност, трябва да направят съответното проучване. Не всеки може да прецени коя информация е конфиденциална или не, това е специфична дейност. Р. Осман каза, че категорично е убеден, че трябва да се търси външно съдействие за тази дейност, за да се прецени. Трябва да се постави срок и задача в тази посока, защото има и други дружества, които заявяват това. След това обвиненията идват към Комисията. Осман счита, че в това отношение С. Тодорова е права.

И. Н. Иванов каза, че напълно споделя това, защото не само в случая за разходната

компонента, която се разглежда сега, но и при заявленията на дружествата за цени на електрическата енергия, когато подават неконфиденциална версия, е необходимо да се провери и да се знае кои от данните, които те са заличили, действително са конфиденциални и за кои просто искат да се намали публичността на техните разходи, приходи и т.н. Предложи да се определи срок от 2 месеца, за да може да се потърси външно съдействие и по определен начин да се специфицират тези данни, които могат да бъдат считани за конфиденциални, и извън тях да не се допуска да бъдат заличавани данни.

Относно другите бележки, отправени пряко към доклада, Иванов счита, че трябва да се направи проверка в нормативната уредба, която се цитира при изготвянето на доклада. Ще се подготви работна група, която да се произнесе там, където счита, че трябва да се запазят съответни текстове, ясно да бъде мотивирано. Където подлежи на промяна, това да бъде предложено за изменение на текстове в нормативната уредба.

С. Тодорова предложи малко по-широко участие на други участници на пазара, преди Комисията да предприеме окончателни действия, защото материята е сложна. Останалите участници в някои случаи имат повече информация и по-добър поглед. Това не означава, че предложенията им трябва да се приемат 100%, но все пак е много важно чуването на друго мнение, защото само „Булгартрансгаз“ ЕАД и Комисията не могат да бъдат достатъчно обективни.

И. Н. Иванов е съгласен с казаното и предложи след като се изготви съответния доклад, да се проведе обсъждане именно с участниците на пазара на природен газ. Много внимателно трябва да бъдат чути техните възражения и предложения, които трябва да бъдат аргументирани, и основателните да бъдат приети.

С. Тодорова каза, че бележката ѝ е била малко в по-друга посока. Да бъдат уведомени, че Комисията предвижда такива и да направят своите предложения. Това ще улесни и ще даде повече информация за това какво те виждат като недостатък, а не след това да бъдат променени.

И. Н. Иванов каза, че ще се изпълни процедурата, която се използва при промени на наредбите. Да бъдат уведомени и да направят предложения по съответния нормативен акт, който именно работната група на Комисията да разгледа, и след това отново да ги обсъди със заявителите на тези предложения. И. Н. Иванов изиска от А. Иванова да си отбележи - обсъждане на състава на работната група. Първото действие ще бъде уведомяване на участниците на пазара.

И. Н. Иванов установи, че няма други изказвания и подложи на гласуване проекта на решение.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 10 и чл. 24, ал. 8 от Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

I. Утвърждава, считано от 01.10.2018 г., на „Булгартрансгаз“ ЕАД разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018-30.09.2019 г., в размер на 1,52 лв./MWh.

II. Елементите, формиращи разходната компонента на цената на природния газ за балансиране са, както следва:

1. Необходими годишни приходи за дейността балансиране – 1391 хил. лв.;
2. Сумарен годишен дисбаланс – 913 061 MWh;
3. Норма на възвръщаемост на капитала – 7,50%.

III. Одобрява, считано от 01.10.2018 г., изменение на малката корекция в размер на 8%.

IV. Да се състави работна група, която да инициира промяна в нормативната уредба, свързана с информацията, която дружествата предоставят на Комисията като търговска или друга защитена от закон тайна, и да се уведомят участниците на пазара за иницираната промяна. При необходимост да се потърси външно съдействие.

V. В срок от два месеца работната група да изготви доклад, като специфицира данните, които могат да бъдат считани за конфиденциални.

В заседанието по **точка втора** участват председателят Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Светла Тодорова, Ремзи Осман, Георги Златев, Евгения Харитоновна.

Решението е взето с **пет гласа „за“** (Иван Н. Иванов - за, Светла Тодорова - за, Ремзи Осман - за, Георги Златев – за, Евгения Харитоновна - за), от които **два гласа** (Георги Златев и Евгения Харитоновна) на членовете на Комисията със стаж в енергетиката.

РЕШЕНИЯ ОТ ЗАСЕДАНИЕТО:

По т.1. както следва:

1. Приема доклад относно заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г., подадено от „Булгаргаз“ ЕАД за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественят доставчик продава природен газ на крайните снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа;

2. Насрочва открито заседание за разглеждане на доклада по т.1 на 25.09.2018 г. от 10.00 ч.; срок за предоставяне на становища - 25.09.2018 г. до 17:00 ч.; закрито заседание на Комисията - 28.09.2018 г. от 10:00 ч.;

3. За участие в откритото заседание да бъдат поканени лицата, представляващи „Булгаргаз“ ЕАД, или други, упълномощени от тях представители на дружеството;

4. Докладът, датата и часът на откритото заседание по т. 2 да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране.

По т.2. както следва:

I. Утвърждава, считано от 01.10.2018 г., на „Булгартрансгаз“ ЕАД разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018-30.09.2019 г., в размер на 1,52 лв./MWh.

II. Елементите, формиращи разходната компонента на цената на природния газ за балансиране са, както следва:

1. Необходими годишни приходи за дейността балансиране – 1391 хил. лв.;

2. Сумарен годишен дисбаланс – 913 061 MWh;

3. Норма на възвръщаемост на капитала – 7,50%.

III. Одобрява, считано от 01.10.2018 г., изменение на малката корекция в размер на 8%.

IV. Да се състави работна група, която да инициира промяна в нормативната уредба, свързана с информацията, която дружествата предоставят на Комисията като търговска или друга защитена от закон тайна, и да се уведомят участниците на пазара за иницираната промяна. При необходимост да се потърси външно съдействие.

V. В срок от два месеца работната група да изготви доклад, като специфицира

данните, които могат да бъдат считани за конфиденциални.

Приложения:

1. Доклад № Е-Дк-770 от 11.09.2018 - заявление с вх. № Е-15-20-32#2 от 10.09.2018 г., подадено от „Булгаргаз“ ЕАД за утвърждаване на цена за IV тримесечие на 2018 г., по която общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа

2. Решение на КЕВР № Ц-13 от 14.09.2018 г. - утвърждаване на „Булгартрансгаз“ ЕАД на разходна компонента на цената на природния газ за балансиране за газова година 01.10.2018-30.09.2019 г.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
(С. Годорова)

.....
(Р. Осман)

.....
(Г. Златев)

.....
(Е. Харитонова)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:

(А. Фикова - главен експерт)